

U sklopu seminara organiziran je i manji program za nastavnike koji su tek nedavno počeli podučavati ruski, kao rezultat ostvarivanja Društvenog dogovora o učenju stranih jezika. Smatralo se da je nužno organizirati takav poseban program s obzirom na probleme s kojima se nastavnici susreću u toku svog rada. Poteškoće se javljaju iz više razloga, među ostalim i zato što su tek počeli podučavati ruski, ili ga dugo vremena nisu podučavali zbog nezastupljenosti ruskog jezika u našim školama. Jedan od zaključaka seminara i govori o tome da bi trebalo organizirati posebna savjetovanja za nastavnike koji su se našli u takvoj ili sličnoj situaciji.

Na seminaru su kao predavači sudjelovali stručnjaci s Filozofskog fakulteta u Zagrebu, nastavnici praktičari te savjetnici Zavoda za prosvjetno-pedagošku službu SR Hrvatske. Na seminaru su također sudjelovali i predavači — stručnjaci iz SSSR-a. Uz vrlo dobra plenarna predavanja te praktične vježbe koje su provodili stručnjaci iz SSSR-a nastavnici su imali priliku čuti izvorne govornike, tj. živu riječ, te govoriti na jeziku koji podučavaju, što je prijeko potrebno za jezično usavršavanje.

Smatramo da je važno ponovno istaknuti (vidi Strani jezici, br. 4, 1979) nezadovoljavajući odziv nastavnika na seminar. I nastavnici i oni koji odlučuju o odlaženju nastavnika na seminare morali bi uvidjeti važnost održavanja takvih seminara koji nesumnjivo pridonose osobnom permanentnom usavršavanju i obrazovanju nastavnika, a kao rezultat toga i ostvarivanju ciljeva reforme odgoja i obrazovanja u cjelini.

Mira Klepač

SEMINAR ZA NASTAVNIKE FRANCUSKOG JEZIKA

U organizaciji Zavoda za prosvjetno-pedagošku službu SR Hrvatske u Crikvenici su se od 24. do 30. siječnja 1980. okupili na seminaru nastavnici francuskog jezika osnovnih i srednjih škola, škola stranih jezika i fakulteta. Udruživanje svih nivoa i tipova škola, započeto prije nekoliko godina zbog malog broja nastavnika francuskog jezika, pokazalo se vrlo korisnim jer se na takvu skupu postiže cjelovitost sagledavanja procesa učenja, a nastavnici dionicu na kojoj rade vide u kontekstu onoga što prethodi i onoga što slijedi.

Tema vodilja seminara bila je »Komunikacijski pristup učenju stranog jezika«. Putem različitih oblika rada na seminaru pokušali smo taj pristup sagledati u povijesnoj perspektivi, definirati naše potrebe i zadatke na pojedinom stupnju učenja, predložiti metode, tehnike rada i oblike organizacije te porazgovarati o kriterijima izbora i načinima korištenja didaktičkog materijala. U kontekstu tog pristupa govorilo se i o samostalnom učenju, strategijama učenja, individualizaciji itd.

Program je bio vrlo bogat, a osim zajedničkog dijela za sve sudionike u poslijepodnevnom satima radile su odvojene grupe nastavnika za osnovnu školu i grupa nastavnika za srednje i druge škole. Za nastavnike osnovnih škola, koji su uglavnom bili početnici uključeni u nastavu francuskog prema Društvenom dogovoru, organizirali smo poseban program za stručno i metodičko usavršavanje. Ostali nastavnici radili su na koncipiranju dosjea koji će

se naknadno razraditi u Srednjoškolskom centru za jezike i dostaviti svim nastavnicima francuskog koji osjećaju potrebu za takvim radnim materijalom. Svrha rada na dosjeima bila je i osposobljavanje nastavnika za samostalno pretvaranje autentičnih tekstova u didaktički materijal, umijeće potrebno svim nastavnicima stranih jezika, a posebno onima koji rade na jeziku u funkciji struke.

U realizaciji programa kao predavači ili voditelji praktičnog rada sudjelovali su:

— nastavnici svih nivoa obrazovanja: Natalija Benini (OŠ »Rudi Čajavec«), Yvonne Vrhovac (Srednjoškolski centar za jezike), dr Ivana Batušić, Branka Fabečić, Nataša Desnica-Žerjavić (Filozofski fakultet u Zagrebu) i Jagoda Lukavac-Zmazek (Fakultet za vanjsku trgovinu);

— gosti iz Beograda: Eva Kraus-Srebrić, prosvjetni savjetnik, i Branka Savić, profesor srednjoškolskog centra;

— savjetnici Zavoda za PPS SR Hrvatske: mr Davorka Celmić, Mladen Dolenc, Anuška Nakić;

— francuski predavači: Daniel Coste (CREDIF), Saint-Cloud, Daniel Simonin (Filozofski fakultet u Zagrebu), Daniel de Rudder (Srednjoškolski jezični centar u Zagrebu), Jacques Derégnacourt (Francuski kulturni centar u Beogradu) i Jack Paltani (Francuski institut u Zagrebu).

Svi su realizatori programa dali vrijedan doprinos radu seminara ali bismo posebno željeli istaknuti sudjelovanje Daniela Costa, stručnjaka za komunikacijski pristup svjetskog glasa, kojeg smo željno očekivali i slušali s velikim interesom. Održao je četiri predavanja, osvrnuvši se na sva bitna pitanja suvremene teorije i prakse učenja stranih jezika, što je vidljivo i iz naslova njegovih predavanja: *Orientation récentes en didactique des langues, Compétence de communication et apprentissage des langues vivantes en contexte scolaire, Stratégies d'apprentissage et d'organisation de l'enseignement, La classe de langue comme lieu social de communication et d'apprentissage.*

Kao posebnu kvalitetu seminara treba istaknuti reprezentativnost grupe domaćih realizatora programa. Preko svojih predstavnika bile su zastupljene gotovo sve organizacije koje se u našoj republici bave pedagoškim problemima odgoja i obrazovanja u području francuskog jezika, a to su organizacije odgoja i obrazovanja na osnovnoškolskom i srednjoškolskom nivou, Filozofski fakultet, nefilološki fakulteti, »Školska knjiga«, autori didaktičkih materijala, Zavod za PPS SRH. To je omogućilo da se nastavnici na jednom mjestu iscrpno informiraju o reformskim zadacima, novim programima, inovacijama u organizaciji odgojno-obrazovnog procesa, novostima u struci i metodici, praktičnim rješenjima istaknutih nastavnika, mogućnostima stručnog usavršavanja, učlanjivanju u stručna društva, nabavi domaće i strane periodike i literature, izboru raspoloživoga didaktičkog materijala i planovima za nove materijale itd.

Seminaru je prisustvovalo četrdeset nastavnika francuskog, što nije malo ali daleko od broja kojim bismo mogli biti zadovoljni. Očito je da nastavnici teško dolaze na seminare, pa čak i na ovakav koji je nudio mnogo aktualnih tema i bio posebno prilagođen pojedinim grupama nastavnika. Očekivali smo da će škole koje su ove godine uvele francuski, prema Društvenom dogovoru, s posebnim zadovoljstvom dočekati mogućnost da na seminar pošalju na-

stavnike koji u velikom broju slučajeva imaju dužu pauzu u predavanju francuskog, a neki ga nisu nakon završetka studija nikad ni predavali. Odziv je, međutim, bio prilično skroman, samo dvadesetak takvih nastavnika, pa se postavlja pitanje kako će novi nastavnici francuskog dobiti osnovne informacije o suvremenoj metodici i svojim zadacima u nastavi stranog jezika, osobito kad se zna da u regijama nema posebnih stručnih aktiva za nastavnike francuskog jezika. Ni odziv nastavnika srednjih škola nije bio zadovoljavajući, premda u praksi postoji niz problema. Nadamo se da će se uskoro pitanje usavršavanja nastavnika riješiti sistemski jer bez redovnog okupljanja, informiranja i razmjene iskustva nije moguće stvarati novu zajedničku politiku učenja stranog jezika, što u ovom trenutku velikih promjena u cjelokupnom procesu odgoja i obrazovanja znači i da reformski zadaci iz ovog područja neće biti ostvareni u praksi.

Anuška Nakić

SEMINAR ZA NASTAVNIKE NJEMAČKOG JEZIKA

Od 17. do 23. siječnja 1980. održan je u Crikvenici seminar za nastavnike njemačkog jezika osnovnih i srednjih škola u SRH.

Osnovna tema seminara bila je »Komunikacijski pristup učenju stranih jezika«, a cilj seminara bio je upoznavanje i interpretacija komunikacijskog pristupa, te korištenje didaktičkog materijala za komunikacijski pristup u nastavi njemačkog jezika.

Rad seminara odvijao se na plernim predavanjima i u grupama. Rad u grupama bio je posebno organiziran za nastavnike koji rade u osnovnim školama, a posebno za nastavnike koji rade u srednjoškolskim centrima, odnosno u programima pojedinih usmjerenja.

Seminar je bio uspješan. Vrlo dinamični predavači mnogo su pridonijeli uspjehu seminara. U grupi za osnovne škole ovdje treba posebno istaknuti doktoricu R. Oelschlägel i dra Sorniga koji su rad u grupama koncipirali tako da su nastavnici istovremeno dobili niz korisnih ideja kako da ostvare komunikaciju u nastavi stranih jezika i ujedno su se usavršavali u jeziku.

Na seminaru je bilo i govora u upotrebi nastavnog materijala. Naravno, nastavnici su isticali poteškoće na koje nailaze zbog priličnog zakašnjanja tog materijala, ali je bilo i ozbiljnih rasprava o korištenju multimedijskog materijala, posebno o funkciji pojedinih elemenata iz sklopa (A—V sredstva) u raznim fazama nastavnog procesa.

Pažnju svih nastavnika iz osnovnih škola osobito su privukle demonstracije nastavnih sati s grupom učenika iz VIII razreda Osnovne škole »V. Nazor« u Crikvenici. Vrlo vrijedna nastavnica iz Osnove škole »Gornje Vrapče« u Zagrebu, Ivana Vajda, već je po treći put na našim seminarima demonstrirala nastavne satove. Na prošlim seminarima cilj demonstracija bio je da se prikaže kako treba metodički jedinicu obrađivati u raznim fazama, a ove godine cilj je bio prikazati korištenje transfera u nastavi stranih jezika. Na dva nastavna sata nastavnica nam je pokazala kako se informativni tekst